

ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ БЕХАТАРИИ САНОАТИИ ОБЪЕКТҲОИ ИСТЕҲСОЛИИ ХАТАРНОК

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2004, №2, мод. 46; с. 2005, №12, мод. 648; с. 2007, №6, мод. 438; с. 2008, №6, мод. 456, №10, мод. 815; с. 2013, №12, мод. 897)

(Қонуни ҶТ аз 28.12.2005 № 135, аз 13.06.2007 № 282, аз 18.06.2008 № 398, аз 6.10.2008 № 434, аз 28.12.2013 № 1053, аз 2.01.2020 № 1682)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии таъмини беҳатарии объектҳои истеҳсолии хатарнокро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намуда, ба ошкор кардан ва ҳифзу пешгирии садамаю ҳодисаҳои нохуши дар объекти истеҳсолии хатарнок руҳдиханда равона шудааст (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

1. Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- беҳатарии саноатии объектҳои истеҳсолии хатарнок (дар оянда беҳатарии саноатӣ) - ҳолати ҳимоявии манфиатҳои ҳаётан муҳими шахсӣ ва ҷамъиятӣ аз садамаҳои хатарноки объектҳои истеҳсолӣ ва оқибатҳои садамаҳои номбаршуда;

- садама - вайроншавии иншоотҳо ва (ё) таҷҳизоти техникаии дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашаванда, тарқиши идоранашаванда ва (ё) ба ҳаво хорич шудани моддаҳои хатарнок, инчунин вайронкунии ҷараёни технологӣ, расондани зарар ба механизмҳо, таҷҳизотҳо ва иншооте, ки боиси ҳалокати одамон, зарар ба саломатии онҳо, муҳити зист ва хароб кардани объектҳои хоҷагидорӣ, зарари калони моддӣ, вайрон шудани шароити фаъолияти зиндагии одамон гардидаанд ё боиси он гардида метавонанд;

- ҳодиса - аз кор баромадан ё вайрон шудани таҷҳизоти техникаии дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашаванда, баромадан аз низоми ҷараёни технологӣ, вайрон намудани талаботи ҳуҷҷатҳои меъёрии техникаии муайянқунандаи қоидаҳои пешбурди кор дар объектҳои истеҳсолии хатарнок;

- таҷҳизоти техникаӣ - қисмҳои эҳтиётӣ, агрегат, механизм, таҷҳизот, системаи мошин, ки дар фаъолияти истеҳсолӣ истифода мешаванд (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682);

- Феҳристи давлатии объектҳои истеҳсолии хатарнок - маҳзани ягонаи маълумот (низоми идоракунии иттилоот ва маълумоти ягона оид ба объектҳои истеҳсолӣ), ки иттилоотро оид ба объектҳои истеҳсолии хатарноки аз тарафи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истифодашаванда дар бар мегирад (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682);

- ҳаммонандкунии (идентификатсия) объектҳои истеҳсолии хатарнок - ошкор намудани объекту ташкилотҳо бо мақсади ворид кардани онҳо ба гурӯҳи (категорияҳои) объектҳои истеҳсолии хатарнок ва муайян намудани навъи онҳо мувофиқи талаботи Қонуни мазкур (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682);

- объекти истеҳсолии хатарнок - объекти истеҳсолӣ (корхона, коргоҳ, қитъа, майдонча, инчунин объектҳои дигари дорои хатарнокии баланд), ки дар натиҷаи сар задани садама дар он ба ҳаёт, саломатии аҳоли ва (ё) молу мулки он ва муҳити зист таҳдиди эҳтимоли ба вучуд меояд (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 2. Объектҳои истеҳсолии хатарнок

1. Ба гурӯҳи иншоотҳои истеҳсолии хатарнок мувофиқи Қонуни мазкур корхонаҳо ё сех, қитъа, майдончаи онҳо, инчунин дигар иншоотҳои истеҳсолие дохил мешаванд, ки дар онҳо моддаҳои хатарноки зеринро истеҳсол менамоянд, истифода мебаранд, аз нав кор мекунанд, ба вучуд меоранд, нигоҳ медоранд, интиқол медиҳанд, нобуд месозанд, механизмҳо, таҷҳизотҳо ва ҷараёни истеҳсолии технологӣ:

а) моддаҳои даргиранда - газҳое, ки дар ҳолати фишори муътадил ва омезиш бо ҳаво аланга мегиранд ва ҳарорати ҷӯшиши онҳо таҳти фишори муътадил баробари 20 дараҷаи Селсий ё пасттар аз он аст (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682);

б) моддаҳои оксидшаванда - моддаҳои қувватдиҳандаи сӯхтан, бавучудоварандаи сӯхтан ва (ё) дар нагиҷаи реаксияи оксидшавию барқароршавии экзотермикӣ ба сӯхтани дигар моддаҳо мусоидаткунанда (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682);

в) моддаҳои сӯзанда - моеъҳо, газҳо, чангҳои худ ба худ даргиранда, инчунин аз манбаи даргиранда аланга гирифта, мустақилона сӯхтанро давомдиҳанда;

г) моддаҳои тарканд - моддаҳо, ки ҳангоми ягон навъи муайяни таъсири берунӣ ба зудӣ ба мубаддалшавии худ аз ҳуди кимиёвии паҳншаванда қодир буда, гармӣ ҷудо мекунад ва газҳоро ба вуҷуд меоваранд;

д) моддаҳои захрнок - моддаҳо, ки таъсиршон организмҳои зиндаро ба ҳалокат расонида, ҳосиятҳои зеринро доранд:

- миқдори миёнаи марговар ҳангоми ба меъда дохил намудан аз 15 миллиграмм дар як килограмм то 200 миллиграмм дар як килограмм;

- миқдори миёнаи марговар ҳангоми ба пӯст расидан аз 50 миллиграмм дар як килограмм то 400 миллиграмм дар як килограмм;

- миқдори миёнаи марговари ҷамъшавиашон дар ҳаво аз 0,5 миллиграмм дар 1 литр то 2 миллиграмм дар 1 литр;

е) моддаҳои захрнокшан баланд - моддаҳо, ки таъсиршон организмҳои зиндаро ба ҳалокат расонида, ҳосиятҳои зерин доранд:

- миқдори миёнаи марговар ҳангоми ба меъда дохил намудан на зиёда аз 15 миллиграмм дар як килограмм;

- миқдори миёнаи марговар ҳангоми ба пӯст расидан на зиёда аз 50 миллиграмм дар як килограмм;

- миқдори миёнаи марговари ҷамъшавӣ дар ҳаво на зиёда аз 0,5 миллиграмм дар як литр;

ж) моддаҳои барои муҳити зист хатарнок - моддаҳо, ки дар муҳити обӣ барояшон нишондиҳандаҳои зерини захрнокии саҳт ҳос аст:

- миқдори миёнаи марговар ҳангоми таъсири ингалятсионӣ ба моҳӣ на зиёда аз 10 миллиграмм дар 1 литр дар давоми 96 соат;

- ҷамъшавии миёнаи захр, ки ҳангоми таъсир ба кайки обӣ (дафния) дар давоми 48 соат на зиёдтар аз 10 миллиграмм дар як литр таъсири муайян мерасонад;

- миқдори ҷамъшавии ингибиратсионӣ ҳангоми таъсир ба обғиёҳҳо дар давоми 72 соат на зиёдтар аз 10 миллиграмм дар як литр;

з) таҷҳизоте истифода бурда мешавад, ки таҳти фишори зиёда аз 0,07 мегапаскал ё ҳангоми зиёда аз 115 дараҷаи Селсий гарм шудани об кор мекунад;

и) механизмҳои сайёр ва доимӣ васлшудаи борбардор, эскалаторҳо, лифтҳо, аттракционҳо, роҳҳои танобӣ, фуникулерҳо истифода мешаванд (Қонуни ҶТ аз 28.12.2013 № 1053);

к) ғудохтаҳои металлҳои сиёҳу ранга ва ҳӯлаҳо, ки дар асоси ин ғудохтаҳо истеҳсол мешаванд;

л) корҳои кӯҳӣ, маъдантозакунии, инчунин корҳои зеризаминӣ гузаронида мешаванд;

м) объектҳои гидротехникӣ.

- тасдиқи Қоидаҳои бақайдгирии объектҳои истеҳсолии хатарнок дар Феҳристи давлатии объектҳои истеҳсолии хатарнок (Қонуни ҶТ аз 18.06.2008 № 398);

Моддаи 2(1). Доираи амали Қонуни мазкур

(Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682)

1. Қонуни мазкур муносибатҳои ба таъмини бехатарии саноатии объектҳои истеҳсолии хатарнок ва (ё) ба объектҳои хатарноки эҳтимоли вобастаро ҳангоми амалӣ намудани фаъолият дар соҳаи бехатарии саноатӣ, лоиҳакашӣ ва банақшагирии онҳо, омодаасозӣ, сохтан, таҷдид ва нав кардан, қабул ва ба истифода додан, танзим, хизматрасонӣ, таъмир, ташҳиси техникӣ, озмоиш, азнавтҷаҳизонии техникӣ, консерватсия, аз истифода баровардан, инчунин бо маҳдуд ва рафъ кардани оқибатҳои садама дар соҳаи мазкур ба амал меоянд, танзим менамояд.

2. Муқаррароти Қонуни мазкур дар тамоми ташкилоту муассисаҳо ва корхонаҳо, новобаста ба шакли моликият, ки фаъолиятро дар соҳаи бехатарии саноатии объектҳои истеҳсолии хатарнок дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд, татбиқ мегарданд (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 3. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарии саноатӣ

1. Қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарии саноатӣ ба Конститутсияи Чумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Чумҳурии Тоҷикистон иборат мебошад (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 4. Талаботи бехатарии саноатӣ

1. Талаботи бехатарии саноатӣ - шартҳо, манъсозӣ, маҳдудият ва дигар талаботи ҳатмии дар ҳамин Қонун ва санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки тибқи тартиби муқарраргардида қабул карда мешаванд ва риояи онҳо бехатарии саноатино таъмин менамояд (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

2. Талаботи бехатарии саноатӣ бояд ба меъёрҳои ҳифзи аҳолии ва минтақаҳо аз ҳолатҳои фавқуллода, бехбудии санитарии эпидемиологии аҳолии, ҳифзи муҳити зист, амнияти экологӣ, амнияти радиатсионӣ, муҳофизат аз сӯхтор, ҳифзи меҳнат, сохтмон, инчунин талаботи стандартҳои давлатӣ мувофиқ бошад.

Моддаи 5. Салоҳияти Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарии саноатӣ

1. Салоҳияти Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарии саноатӣ аз инҳо иборат аст:

- таҳияи самтҳои асосии сиёсати давлатӣ ва қабули барномаҳо дар соҳаи бехатарии саноатӣ;
- барои мақомоти давлатӣ муайян намудани тартиби амалӣ гардонидани назорати давлатӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ;
- муайян намудани мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682);
- ҳамоҳангсозии ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ.
- тасдиқи Қоидаҳои бақайдгирии объектҳои истеҳсолии хатарнок дар Феҳристи давлатии объектҳои истеҳсолии хатарнок (Қонуни ҶТ аз 18.06.2008 № 398);

Моддаи 6. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ

(Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682)

1. Бо мақсади татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи бехатарии саноатино (минбаъд дар матн - мақоми ваколатдор) муайян менамояд ва ба зиммаи он иҷрои корҳои дахлдори танзими меъёрӣ, инчунин вазифаҳои махсуси иҷозатдиҳӣ, санҷиш ва назоратино дар соҳаи бехатарии саноатӣ мегузорад. Мақоми ваколатдор воҳидҳои тобеи худро дорад, ки тибқи тартиби муқарраргардида таъсис дода мешаванд (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

2. Мақомоти давлатӣ, ки ба онҳо мутобики қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи анҷом додани функцияҳои алоҳидаи танзими меъёрии ҳуқуқӣ, фаъолиятҳои махсуси иҷозатдиҳӣ, санҷиш ё назоратӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ супорида шудааст, вазифадоранд бо мақоми ваколатдор санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва меъёрии техникаи аз ҷониби онҳо қабулшавандаро мувофиқа намоянд, инчунин фаъолиятшонро дар соҳаи бехатарии саноатӣ ҳамоҳанг созанд.

Моддаи 7. Ваколатҳои мақоми ваколатдор

(Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682)

Мақоми ваколатдор дорои ваколатҳои зерин мебошад (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682):

- ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти давлатии Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарии саноатӣ;
- таҳия ва тасдиқи қоидаҳои бехатарии саноатӣ, инчунин тарғиботи дониш, омӯзиши аҳолии, шахсони вазифадор ва кормандони ташкилотҳо дар соҳаи бехатарии саноатӣ;
- гузаронидани тафтишоти сабабҳои садама ва ҳодисаҳои нохуш дар иншоотҳои истеҳсолии хатарнок;
- муқаррар намудани талаботи ҳаммонандкунии (индентификатсия) объектҳои истеҳсолии хатарнок;
- мансуб донишдони иншоот ба гурӯҳи объектҳои истеҳсолии хатарнок;
- пешбурди Феҳристи давлатии объектҳои истеҳсолии хатарнок (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682);

- амалӣ гардондани ҳамкориҳои байналмилалӣ, танзими фаъолияти ташкилотҳо ва шаҳрвандони хориҷӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ.

Моддаи 8. Иҷозатномадиҳӣ (литсензиякунонӣ) фаъолият дар соҳаи бехатарии саноатӣ
(Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682)

Иҷозатномадиҳӣ (литсензиякунонӣ) фаъолият дар соҳаи бехатарии саноатӣ мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият" амалӣ карда мешавад (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 9. Таҷҳизоти техникӣ дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашаванда

1. Таҷҳизоти техникӣ, аз ҷумла истеҳсоли хориҷии дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашаванда бояд ба талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ мутобиқ карда шавад (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

2. Таҷҳизоти техникӣ дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашаванда дар чараёни истифодабарӣ бояд тибқи тартиби муқарраргардида аз экспертизаи бехатарии саноатӣ гузарад.

Моддаи 10. Тайёрии касбии кормандони иншоотҳои истеҳсолии хатарнок

Тайёрии касбӣ, баландбардории дараҷаи ихтисоси кормандони объектҳои истеҳсолии хатарнок оид ба масъалаҳои бехатарии саноатӣ ба зиммаи маъмурияти ташкилоте, ки объектҳои истеҳсолии хатарнок дорад, гузошта мешавад. Тартиб ва мӯҳлатҳои омӯзиши касбии шахсони мансабдор ва кормандони объектҳои истеҳсолии хатарнокро оид ба бехатарии саноатӣ мақоми ваколатдор муайян менамояд (Қонуни ҶТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 11. Талаботи бехатарии саноатӣ ба лоиҳакашӣ, сохтмон ва ба истифода қабул намудани объектҳои истеҳсолии хатарнок

1. Яке аз шартҳои ҳатмии қабули қарор оид ба оғози сохтмон, васеъ ва таъмир намудан, азнавтаҷҳизонидани техникӣ, муваққатан боздоштан ва барҳам додани объектҳои истеҳсолии хатарнок мавҷудияти ҳуҷҷатҳои мусбӣи экспертизаи бехатарии саноатии ҳуҷҷатҳои лоиҳавии аз тарафи мақоми ваколатдор тасдиқнамуда мебошад.

2. Дур шудан аз меъёрҳои ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ дар чараёни сохтмон, васеъ намудан, таъмир, азнавтаҷҳизонии техникӣ, муваққатан боздоштан ва барҳам додани объектҳои истеҳсолии хатарнок манъ аст. Дигаргунӣ, ки ба ҳуҷҷатҳои лоиҳавии сохтмон, васеъ намудан, таъмир кардан, азнавтаҷҳизонии техникӣ, муваққатан боздоштан ва барҳам додани объектҳои истеҳсолии хатарнок дохил карда мешаванд, бояд аз экспертизаи бехатарии саноатӣ гузаронида шуда, бо мақоми ваколатдор мувофиқа карда шавад.

3. Дар чараёни сохтмон, васеъ намудан, таъмир, азнавтаҷҳизонии техникӣ, муваққатан боздоштан ва барҳамдиҳии объектҳои истеҳсолии хатарнок муассисаҳои, ки ҳуҷҷатҳои лоиҳавиро тайёр мекунад, тибқи тартиби муқарраргардида назорати муаллифиро анҷом медиҳанд.

4. Ба истифодабарӣ қабул намудани объектҳои истеҳсолии хатарнок тибқи тартиби муқарраргардида сурат мегирад. Дар чараёни ба истифодабарӣ қабул намудани объектҳои истеҳсолии хатарнок мутобиқати объектҳои истеҳсолии хатарнок ба ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ, тайёрии ташкилот ба истифодабарии объектҳои истеҳсолии хатарнок ва амалиёт чӣхати пешгирӣ ва рафъи оқибатҳои садамаҳо санчида мешавад.

Моддаи 12. Талаботи бехатарии саноатӣ оид ба истифодабарии объектҳои истеҳсолии хатарнок

1. Ташкилоти истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок ӯҳдадор аст:

- талаботи Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣро оид ба бехатарии саноатӣ риоя намояд;

- барои истифодабарии объектҳои истеҳсолии хатарнок иҷозатнома (литсензия) дошта бошад;

- миқдори кормандони объектҳои истеҳсолии хатарнокро мувофиқи талаботи муайяншуда пурра таъмин намояд;

- ба кор дар объектҳои истеҳсолии хатарнок шахсони ба талаботи дараҷавии ихтисос ҷавобдиҳандаро, ки ин кор ба онҳо зарари тиббӣ надорад, иҷозат диҳад;

- тайёрий ва аз аттестатсия дар соҳаи бехатарии саноатӣ гузаштани кормандонро таъмин намояд;
 - кормандонро бо либоси махсус ва воситаҳои дигари муҳофизатии инфиродӣ ва гигиенӣ таъмин намояд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682);
 - назорати истеҳсолиро оид ба риояи талаботи бехатарии саноатӣ ташкил намояд ва гузаронад;
 - мавҷудият ва амали асбобҳои зарурӣ ва низоми назоратро ба ҷараёни истеҳсолот тибқи талаботи муқарраргардида таъмин намояд;
 - гузаронидани экспертизаи бехатарии саноатии биноҳо, инчунин ташхис, озмоиш, муоинаи иншоот ва дастгоҳҳои техникий дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашавандаро дар мӯҳлати муқарраршуда ва тибқи нишондоди бо тартиби муайяншуда пешниҳоднамудаи мақоми ваколатдор таъмин намояд;
 - даромадани шахсони бегонаро ба объектҳои истеҳсолии хатарнок пешгирӣ намояд;
 - риояи талаботи бехатарии саноатиро ҷиҳати нигоҳдории моддаҳои хатарнок таъмин намояд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682);
 - барои расонидани зарар дар ҷараёни истифодабарии объектҳои истеҳсолии хатарнок шартномаи суғуртаи хатари масъулиятро ба имзо расонад;
 - дастурҳо ва нишондодҳои мақоми ваколатдорро иҷро намояд;
 - истифодабарии объектҳои истеҳсолии хатарнокро мустақилона ё бо нишондоди мақоми ваколатдор, шахсони мансабдори он дар мавриди садама ё ҳодисаи нохуш дар объектҳои истеҳсолии хатарнок, инчунин ҳангоми ошкор шудани ҳолатҳои нав, ки ба бехатарии саноатӣ таъсир мерасонад, боздорад (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682);
 - оид ба маҳдуд сохтан ва рафъи оқибатҳои садамаҳо дар объектҳои истеҳсолии хатарнок тадбирҳоро иҷро намояд, ба мақомоти давлатӣ дар ҷараёни тафтиши сабабҳои садама ёрӣ расонад;
 - дар тафтиши техникий сабабҳои садама дар объектҳои истеҳсолии хатарнок иштирок намояд, ҷиҳати бартарафсозии сабабҳои муайяншуда ва пешгирии чунин садамаҳо чораҳо андешад;
 - сабабҳои руҳ додани ҳодисаи нохушро дар объектҳои истеҳсолии хатарнок таҳлил намояд, ҷиҳати бартарафсозии сабабҳои муайяншуда ва пешгирии чунин ҳодисаҳо чораҳо андешад;
 - тибқи тартиби муқарраргардида ба мақоми ваколатдор, инчунин мақомоти дигари давлатӣ ва аҳоли саривақт дар бораи садама дар объектҳои истеҳсолий ахборот диҳад;
 - оид ба ҳимояи ҳаёт ва саломатии кормандон ҳангоми руҳ додани садама дар объектҳои истеҳсолии хатарнок чораҳо андешад;
 - садамаҳо ва ҳодисаҳои нохушро дар объектҳои истеҳсолии хатарнок ба ҳисоб гирад;
 - оид ба миқдори садамаҳо ва ҳодисаҳои нохуш, сабабҳои руҳ додани онҳо ва чорабиниҳои гузаронидашуда ба мақоми ваколатдор маълумот пешниҳод намояд.
2. Маълумот дар бораи ташкили назорати истеҳсолий ба риояи талаботи бехатарии саноатӣ ва дар бораи кормандоне, ки барои амалӣ гардондани он ваколатдоранд, ба мақоми ваколатдор пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 13. Талаботи бехатарии саноатӣ оид ба омодагӣ барои маҳдуд сохтан ва рафъи оқибати садамаҳо дар объектҳои истеҳсолии хатарнок

1. Бо мақсади таъмини омодагӣ барои маҳдуд ва рафъ кардани оқибатҳои садамаҳо ташкилоти истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок ўҳдадор аст:
 - ҷиҳати маҳдуд ва рафъ кардани оқибатҳои садамаҳо дар объектҳои истеҳсолии хатарнок чорабиниҳоро ба нақша гирад ва иҷро намояд;
 - бо ҳадамоти садамавию начотдиҳандаи касбӣ ё қисмҳои садамавию начотдиҳандаи касбӣ (начотдиҳандаи кӯҳӣ) оид ба хизматрасонӣ шартномаҳо бандад ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон ҳадамоти садамавию начотдиҳандаи касбии худ ё қисмҳои садамавию начотдиҳандаи касбӣ, инчунин аз ҷумлаи кормандон қисмҳои садамавию начотдиҳандаи ғайриштатӣ ташкил намояд;
 - барои маҳдуд ва рафъ кардани оқибатҳои садамаҳо мутобиқи қонунгузори чорӣ Чумхурии Тоҷикистон захираҳои моддӣ дошта бошад;

- кормандонро ба фаъолият ҳангоми рух додани садама ё ҳодисаи нохуш дар объектҳои истеҳсолии хатарнок омӯзонад;

- сохторҳои мушоҳидавӣ, хабаррасонӣ, алоқа ва дастгирии амалиётро ҳангоми садама ташкил намояд ва ин сохторҳоро дар ҳолати омодагӣ барои истифода нигоҳ дорад.

Моддаи 14. Тафтиши техникаи сабабҳои садама

1. Оид ба ҳар як ҳодисаи рух додани садама дар объектҳои истеҳсолии хатарнок тафтиши техникаи сабабҳои он гузаронида мешавад.

2. Тафтиши техникаи сабабҳои садамаро комиссияи махсус таҳти роҳбарии намояндаи мақоми ваколатдор ё бахши маҳаллии он анҷом медиҳад.

3. Ба ҳайати комиссияи номбаршуда инчунин инҳо дохил мешаванд:

- намояндагони мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ки дар ҳудуди онҳо объектҳои истеҳсолии хатарнок ҷойгир шудааст (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682);

- намояндагони ташкилоте, ки объектҳои истеҳсолии хатарнокро истифода мебарад;

- намояндагони иттифоқҳои касабаи соҳаи дахлдор;

- дигар намояндагон тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.

4. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дар бораи ташкили комиссияи давлатӣ оид ба тафтиши техникаи сабабҳои садама қарор қабул кунад ва раиси ин комиссияро таъин намояд.

5. Комиссия оид ба тафтиши техникаи сабабҳои садама метавонад барои тафтиш ташкилотҳои экспертӣ ва мутахассисони соҳаҳои бехатарии саноатӣ, кашф, лоиҳакашӣ, илмию тадқиқотӣ ва таҷрибавию конструкторӣ, суғуртақунӣ, тайёркунии таҷҳизот ва дигар соҳаҳоро ҷалб намояд.

6. Маводи тафтиши техникаи сабабҳои садама аз ҷониби мақоми ваколатдор ба дигар мақомоти давлатии манфиатдор фиристода мешавад.

7. Тартиби гузаронидани тафтиши техникаи сабабҳои садама ва таҳияи санади тафтиши техникаи сабабҳои садамаро мақоми ваколатдор муқаррар менамояд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682).

8. Маблағгузориҳои хароҷоти тафтиши техникаи сабабҳои садамаро ташкилоте анҷом медиҳад, ки объектҳои истеҳсолии хатарнокро истифода мебарад ва дар он садама рух додааст (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 15. Экспертизаи бехатарии саноатӣ

1. Инҳо таҳти экспертизаи бехатарии саноатӣ қарор мегиранд:

- ҳуҷҷатҳои лоиҳакашӣ барои сохтмон, васеъкунӣ, таъмир, азнавтаҷҳизонии техникӣ, муваққатан боздоштан ва барҳам додани объектҳои истеҳсолии хатарнок;

- таҷҳизоти техникаи дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашаванда;

- биноҳо ва таҷҳизотҳо дар объектҳои истеҳсолии хатарнок;

- эълومияи бехатарии саноатӣ ва дигар ҳуҷҷатҳое, ки ба истифодабарии объектҳои истеҳсолии хатарнок алоқаманданд.

2. Экспертизаи бехатарии саноатиро ташкилотҳое, ки барои гузаронидани ин экспертиза иҷозатнома доранд, аз ҳисоби маблағҳои ташкилоте мегузаронанд, ки мехоҳад объектҳои истеҳсолии хатарнокро истифода барад ё истифода бурда истодааст.

3. Тартиби гузаронидани экспертизаи бехатарии саноатӣ ва талабот оид ба тайёр намудани ҳулосаи экспертизаи бехатарии саноатиро мақоми ваколатдор муқаррар менамояд.

Моддаи 16. Таҳияи эълумияи бехатарии саноатӣ

1. Ҳангоми таҳияи эълумияи бехатарии саноатӣ бояд арзёбии хавфи эҳтимолии садама ва хатари вобаста ба он № таҳлили кифоягии чорабиниҳо оид ба пешгирии садамаҳо, таъминии омодагии ташкилотҳо барои истифодаи объектҳои истеҳсолии хатарнок мувофиқи талаботи бехатарии саноатӣ, инчунин маҳдуд намудан ё рафъи оқибатҳои садама дар объектҳои истеҳсолии хатарнок; таҳияи чорабиниҳо, ки ба кам кардани микёси оқибатҳои садама ва андозаи зарари он, ки дар сурати рух додани садама дар объектҳои истеҳсолии хатарнок расонида мешавад, бояд пешгирӣ карда шавад (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682).

2. Номгӯи маълумоте, ки эълумияи бехатарии саноатӣ бояд дар бар гирад ва тартиби ба расмӣ даровардани онро мақоми ваколатдор муайян менамояд.

3. Қонуни мазкур таҳияи ҳатмии эълomiaҳои бехатарии саноатии объектҳои истеҳсолии хатарнокро, ки дар онҳо истеҳсол, истифода, истихроҷ, нигоҳдорӣ, интиқол ва нобуд кардани моддаҳои хатарнок сурат гирифта, миқдорашонро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, муқаррар менамояд.

4. Эълomiaии бехатарии саноатӣ ҳамроҳи ҳуччатҳои лоиҳакашӣ барои сохтмон, васеъкунӣ, азнавсозӣ, азнавтaчҳизонидани техникӣ, муваққатан боздоштан ва барҳам додани объектҳои истеҳсолии хатарнок тартиб дода мешавад.

5. Эълomiaии бехатарии саноатӣ ҳангоми мурочиат барои иҷозатномаи истифодабарии объектҳои истеҳсолии хатарнок, тағйирёбии маълумот дар эълomiaии бехатарии саноатӣ ё ҳангоми дигаргуншавии талаботи бехатарии саноатӣ аниқ карда ё аз нав тартиб дода мешавад.

6. Барои иншоотҳои истеҳсолии хатарнок, ки дар рӯзи эътибор пайдо кардани ҳамин Қонун фаъолият мекунад, эълomiaҳои бехатарии саноатӣ дар мӯҳлати муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиб дода мешаванд.

7. Эълomiaии бехатарии саноатӣ аз тарафи роҳбари ташкилоти истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок тасдиқ карда мешавад.

8. Роҳбари ташкилоти истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок барои пуррагӣ ва саҳеҳии маълумоти дар эълomiaии бехатарии саноатӣ мавҷуда мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон масъулият дорад.

9. Эълomiaии бехатарии саноатӣ тибқи тартиби муқарраргардида аз экспертизаи бехатарии саноатӣ мегузарад.

10. Эълomiaии бехатарии саноатӣ ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

Моддаи 17. Суғуртаи ҳатмии масъулият барои расонидани зарар ҳангоми истифодаи объектҳои истеҳсолии хатарнок

1. Ташкилоти истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок уҳдадор аст барои расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ё амволи шахсони дигар ва муҳити зист ҳангоми руҳ додани садама дар объектҳои истеҳсолии хатарнок масъулиятро суғурта намояд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682).

2. Андозаи ҳадди ақали маблағи суғуртаи масъулият барои расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ё амволи шахсони дигар ва муҳити зист ҳангоми руҳ додани садама дар объектҳои истеҳсолии хатарнок, барои:

а) объектҳои истеҳсолии хатарноки дар қисми якуми моддаи 2 Қонуни мазкур зикршуда, агар дар онҳо:

- моддаҳои хатарноки миқдорашон ба миқдори муайянкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон баробар ё зиёд истеҳсол, истифода, аз нав коркард, ташкил, нигоҳдорӣ, интиқол ё нобуд мешаванд - ҳафтод ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ки дар рӯзи бастании шартномаи суғуртаи масъулияти хатар муқаррар гардидааст (Қонуни ҚТ аз 6.10.2008 № 434);

- моддаҳои хатарноки миқдорашон аз миқдори муайянкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон камтар истеҳсол, истифода, аз нав коркард, ташкил, нигоҳдорӣ, интиқол ё нобуд мешаванд - даҳ ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ки дар рӯзи бастании шартномаи суғуртаи масъулияти хатар муқаррар гардидааст (Қонуни ҚТ аз 6.10.2008 № 434);

б) объектҳои истеҳсолии хатарноки дигар - як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ки дар рӯзи бастании шартномаи суғуртаи масъулияти хатар муқаррар гардидааст (Қонуни ҚТ аз 6.10.2008 № 434).

Моддаи 18. Назорати давлатӣ дар соҳаи бехатарии саноатӣ

1. Назорати давлатиро дар соҳаи бехатарии саноатӣ мақоми ваколатдор мувофиқи қонунгузории ҷорӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад.

2. Шахсони мансабдори мақоми ваколатдор ҳангоми иҷрои вазифаҳои худ ҳуқуқ доранд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682):

- ба ташкилотҳои истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок дароянд;

- бо ҳуччатҳое, ки барои тафтиши аз тарафи ташкилоти истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок иҷро намудани талаботи бехатарии саноатӣ заруранд, шинос шаванд;

- дурустии гузаронидани тафтишоти техникий ҳодисаҳои ноҳуши дар объектҳои истеҳсолии хатарнок руҳдода, инчунин пуррагии чорабиниҳои дар асоси натиҷаҳои чунин тафтишот пешниҳодшударо тафтиш намоянд;

- ба ташкилотҳои истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок ҷиҳати рафъи вайронкунии ошкоршудаи талаботи бехатарии саноатӣ нишондодҳо диҳанд;

- дар доираи ваколатҳои худ оид ба бехатарии саноатӣ, аз ҷумла зарурати гузаронидани экспертизаи бехатарии саноатии биноҳо ва объектҳои воқеъ дар объектҳои истеҳсолии хатарнок нишондодҳо диҳанд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682);

- ба ташкилотҳои истифодабарандаи объектҳои истеҳсолии хатарнок оид ба қатъи корҳое, ки бо вайронкунии талаботи бехатарии саноатӣ пеш бурда мешаванд, нишондодҳо диҳанд, ҳангоми зарурат барои қатъи фаъолияти объектҳои истеҳсолии хатарнок, биноҳо ё таҷҳизоти техникий дар объектҳои истеҳсолии хатарнок истифодашавандаро мӯҳр зананд, инчунин дар сурати таҳдиди хатар ба ҳаёт ва саломатии кормандон барои аз ҷои кор баровардани онҳо супориш диҳанд;

- шахсони дар вайронкунии талаботи бехатарии саноатӣ гунаҳгорро тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарии маъмури кашанд, инчунин барои ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидани шахсони зикршуда ҳуҷҷатҳоро ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ фиристанд;

- тибқи тартиби муқарраргардида дар суд ҳамчун намояндаи мақоми ваколатдор бо даъвои ситонидани товони зарари ба ҳаёт, саломатӣ ва амволи шахсони дигар расонидашуда, ки дар натиҷаи вайронкунии талаботи бехатарии саноатӣ руҳ додааст, баромад кунанд;

- фаъолияти дигареро, ки қонунгузории ҷорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъмини бехатарии саноатӣ пешбинӣ намудааст, анҷом диҳанд.

3. Назорати давлатии фаъолияти субъектҳои хоҷагидор новобаста аз шакли моликият мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи санҷиши фаъолияти субъектҳои хоҷагидор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон" бо роҳи гузаронидани санҷиши риояи қонунгузорӣ дар бораи бехатарии саноатии объектҳои истеҳсолии хатарнок амалӣ карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 13.06.2007 № 282).

Моддаи 19. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

(Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682)

Шахсони воқеъ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашада мешаванд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2020 № 1682).

Моддаи 20. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

1. Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе
28 феввали соли 2004 № 14